

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Martha E D 14

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 9.

Stockholm den 29 Februari 1912.

5:e årg.

<p>Prenumerationspris: 1/4 år . . . kr. 4: 50 1/2 år . . . kr. 2: 50 3/4 " " " 3: 50 1 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonsskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonsspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annonns bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	--	--	---

Stockholms barn- och ungdomsbibliotek.

LÄSESALEN.

Sedan några månader tillbaka har Stockholm glädjen att äga ett barnbibliotek, ett verkligt sådant, fullt modernt i ordets bästa bemärkelse. Det uppfyller således i biblioteksteknisk mening nutidens kraf hvad katalogisering, uppställning och öfverskådlighet beträffar och är till anda och innehåll helt anlagdt på att vara till gagn och glädje för den ungdom, som redan har visat sig trivas så väl inom dess väggar.

Initiativet till stiftandet af Stockholms barn- och ungdomsbibliotek har som bekant utgått från fil. dr

Valfrid Palmgren, som ju nedlagt ett energiskt arbete och ett varmt intresse för biblioteksväsendets utveckling i vårt land. Under sin studieresa i Amerika — det allmänna bibliotekets förlofvade land — fann hon hvilken viktig och stor uppgift biblioteksarbetet bland barnen och de unga fyllde. Och hennes önskan att i någon mån äfven bereda svensk ungdom tillfälle att åtnjuta böckernas goda och glada umgänge har varit den drivande kraften för upprättandet af det nya biblioteket. Frågan diskuterades först vid ett tillfälle då dr Palmgren samlat en stor del af sina f. d. bibliotekselever. Det intresse för saken, som därvid kom i dagen, gjorde att snart därefter eller närmare bestämdt den 3 mars 1911 konstituerades en förening bestående af omkring 15 medlemmar med dr Palmgren som ordförande, hvilka åtogo sig att uppsätta och underhålla ett barnbibliotek i Stockholm. Föreningens medlemmar förbundo sig äfven att alla lämna ett aktivt arbete åt det blifvande biblioteket. Deras första uppgift var då att skaffa nödvändigt kapital för företaget, och det lyckades dem äfven genom att vända sig till för saken intresserade personer att på kort tid få bibliotekets ekonomiska bestånd trygadt för en tid af fyra år. Och sedan användes sommar- och höstmånaderna till själfva bibliotekets ordnande. Det var mångt och mycket, som skulle göras;

Dr WALFRID PALMGREN,
Biblioteksföreningens ordförande.

det skulle uppgöras bokförslag för såväl de s. k. roliga böckerna som för facklitteraturen, inköp, bindning och katalogisering skulle verkställas, och slutligen och inte minst viktigt en lämplig lokal skulle uppsökas och inredas. En sådan fann man Drottninggatan 65, där de unga entusiastiska kvinnliga medlemmarna i biblioteksföreningen, hvilka äfven utföra det dagliga arbetet i biblioteket, tillsammans med arkitekt Tengbom skapat ett verkligt förtjusande hem för barn och böcker.

Biblioteket består af ett litet expeditionsrum och en stor ljus sal på en gång läsesal och rymmande själfva boksamlingen, ty här råder det s. k. öppnahlull-systemet. D. v. s. alla böcker äro tillgängliga för de ungdomliga besökarna med obegränsad rätt att röra vid och bläddra i under letandet efter den för ögonblicket rätta, om det nu skall vara något om Linné eller flygmaskiner, eller kanske allra hälst en indianbok. Om man vill göra människor — och detta gäller i särskildt hög grad barn — verkligt förtrogna med böcker finns säkerligen intet medel som går upp emot detta, att låta böckernas direkta och så att säga "personliga" inflytande göra sig gällande. En titel i en katalog, hur utmärkt denna än kan vara uppställd, kan aldrig få samma verklighet. Därmed är visst inte sagdt, att icke barnbibliotekets lappkatalog har sin stora och af barnen själfva uppskattade betydelse. Den är utomordentligt öfverskådlig och lätt att finna sig till rätta i, uppställd efter amerikanskt mönster till en s. k. "dictionary"-katalog. Alla kort äro ordnade i bokstafsordning efter det första ordet — uppslagsordet, som det heter på biblioteksspråk —, och hvarje bok är i regel representerad af minst tre kort, ett med författarnamnet öfverst, ett med bokens titel och slutligen ett eller flera med ämnet som behandlas. Så den, som skall skriva en hemuppsats om myror, har bara att söka upp detta ord och finner då ett kort eller par med anvisningar i hvilka böcker man kan få upplysningar om myrorna.

Utefter tre väggar i det stora rummet gå bekväma låga hyllor, så att barnen ledigt nå upp till den öfversta; ena kortväggen rymmer referensbiblioteket, uppslagslitteraturen, som endast får begagnas på stället. På de båda långväggshyllorna stodo böckerna, när jag besökte biblioteket häromdagen, ganska glest, beroende på att af de cirka 1,700 band, som boksamlingen räknar, så många vandrat i väg till de olika hemmen rundt om i Stockholm. Och här kanske några siffror kunna vara på sin plats, ty de säga bäst hur lifligt uppskattadt och afhållet biblioteket redan lyckats bli af sin unga publik. Under januari månad

var det 4,596 besök, hvilket gör i medeltal per dag (tre helgdagar frånräknade) 164 besök. Hemlånens antal steg under samma tid till 2,061, och af dessa utgjorde 19,5 % s. k. kunskapsgivande litteratur, en afsevärdt hög siffra om man tar i betraktande att låntagarna ännu, tills bokförrådet hunnit växa, få låna endast en bok åt gången. Biblioteket är öppet alla hvardagar efter skoltid, d. v. s. från 3 till 8 e. m. och på söndagarna mellan 1—4. Dess chef och biblioteksföreningens vice ordf. är fröken Gerda Boheman och hennes närmaste medhjälpare fröken Elna v. Zweigbergk. Föreningens medlemmar sköta tre och tre för hvarje dag tjänstgöringen och stå på alla vis sina gäster till hjälp med upplysningar och goda råd. Och den för andra hänsynsfulla tystnad, som en verklig läsesal fordrar, måste naturligtvis bland en mängd lifliga barnasinnen äfven öfvervakas. Men den saken tycks t. o. m. de minsta rätt snart förstå, ty jag såg riktiga småpysar försiktigt dämpa sina steg och sänka rösten till en hviskning, när de inträdde i böckernas helgedom.

Klockan var tre och biblioteket slog åter upp sina dörrar för glada och ifriga barn. Den lilla tamburen, där krokarna sitta så lågt, beräknade efter andra mått än de vanliga, fylldes snart af kappor och rockar. Den första som kom in i salen — det var en ung man på så där en 12—13 år — stannade ett tag innanför dörren och kastade en hastig blick rundt det stora vackra rummet och så kom där ett impulsivt: "Ja, men här ä' väl stiligt!" Och nog hade han rätt i det. Det elektriska ljuset från stora knippen af matta lampor flödar ned öfver de gula björkmöblerna, det är taflor på alla väggar — färgreproduktioner efter prins Eugens, Carl Larssons och Liljefors' verk — i fönstren gröna växter, och nu voro alla bord prydda med solgula påskliljor i krukor och pytsar. Än vackrare och mer tilltalande intryck gaf det hela, när salen så småningom fylldes med unga besökare. Många af dem hämtade i expeditionsrummet den bok, som de sist höllo på med och som får stå där och vänta på dem i två dagar. Men andra letade med allvar och ifver på hyllorna, de flesta kanske bland sagor och äfventyrsböcker, men många sökte också på andra sidan, där facklitteraturen har sin plats. Där stod en liten beslutsam man och bläddrade i en diger reseskildring. "Nu har han snart läst igenom alla resebeskrifningar vi ha, och han är bara tolf år", förklarade fröken Boheman. Och efter ett ögonblicks funderande slog han sig ned vid bordshörnet med sin stora bok och var snart långt borta, om det nu var under tropikernas himmel eller i den eviga natten bland polens isar. En liten svart-

Fröken GERDA BOHEMAN,
Biblioteksföreningens vice ordf.

ögd tös kom och frågade efter "En hjälte bland hjältar", det är Marie-Louise Gagners lilla Gordonbiografi, en inom parentes sagdt af alla barn mycket älskad bok. Tyvärr voro bibliotekets båda exemplar ute, men hon fick någon annan bok i stället, som jag senare såg henne djupt allvarlig traska i väg med. Strax innanför dörren är det hyllor för de yngstas litteratur — bilderböckerna. Och de hade sin egen publik, som det var särskildt roligt att iaktta. Någon åldersgräns neråt finns inte, och fröken Boheman berättade att småtingar på 2—3 år följt med sina syskon för att "se på bilder". Någon så liten såg jag inte, men nog fanns det en del, som inte hade hunnit så värst mycket längre och för hvilka de svarta bokstafskrumelurerna ännu ingenting betydde. Men Elsa Beskow, Ottilia Adelborg och Louis Moe talade i klara, glada färger ett språk som de kunde förstå. Kring ett rundt bord litet lägre än de öfriga sutto de och vände behändigt bladen i de stora böckerna. Jag kunde inte motstå frestelsen att "vara med och titta" där, och med en liten pojke — han var sex år och jag tror han hette Erik — genomlefde jag "Pelle Snygg och barnen i Snaskeby". Vi förde ett sakta hviskande litet samtal om bilderna, och hvar gång det var något lustigt, böjde han hufvudet bakåt, strålände af förtjusning.

Bredvid referensbokhyllan hänger en anslagstafla, där olika oftast af en eller annan anledning aktuella ämnen behandlas för att väcka barnens intresse och uppmärksamhet. Där fanns nu en serie Dickensporträtt och en förteckning på bibliotekets litteratur om och af honom. Och så en hel rad ypperliga fotografier från idrottslifvet i Stockholmstrakten och därunder en iskarta med de säkra och farliga lederna noga utprickade.

Bland bibliotekets besökande äro ännu gossarna i afgjord majoritet, de äro ju ofta mera tilltagsna än småflickorna. Och hvad de fattiga hemmen beträffar tages ju där vanligen de senares arbetskraft så tidigt i anspråk, att det kanske inte blir så mycken tid öfver till biblioteksbesök och läsning. Ett glädjande faktum är att till biblioteket komma barn af alla samhällsklasser, ungefär lika många från elementar- som folkskolor. Och de båda kategorierna af ungdom komma tyvärr annars ej så ofta tillsammans.

Det är lätt att inse den betydelse det har att föra barn och ungdom in i böckernas värld, och sedan man har sett alla de ljusa barnansiktena, ömsom allvarliga, ömsom muntra, böjda öfver deras blad, känner man än starkare hvilken stor gåfva ett sådant bibliotek är. Hvarje besökare får ett bokmärke af rödt stadigt papper — något som barn sätta stort värde på — och på det står det berättadt litet om hur man bör umgås med böckerna. Och slutligen får man äfven veta att — om du lär dig konsten att läsa på rätt sätt, "så skall du få se, att boken är en god och trofast vän, som alltid bereder dig nytta och glädje".

Greta Philip.

Mannens förvaltningsrätt öfver makarnas gemensamma bo.

Frågan om den gifta kvinnans rättsliga ställning är i hög grad aktuell alltsedan K. Maj:t 1909 uppdrog åt lagberedningen att omarbete giftermålsbalken med tillhörande författningar. Att detta viktiga arbete inom ej alltför aflägsen tid måtte blifva fullbordadt och de svåra brister, som vidlåda vår nuvarande äktenskapslagstiftning, aflägsnade, önskar man lifligt, särskildt nu, då den af hr H. Carlson i Herrljunga väckta motionen om begränsning af mannens förvaltningsrätt öfver fast egendom förvärfvad under äktenskapet fallit.

Enligt svensk lag har mannen ensam rätt att förvalta det gemensamma boet, d. v. s. kläder, husgeråd, kontanter, alla slag af värdepapper och fast egendom förvärfvad under äktenskapet. Mannens förvaltningsrätt öfver det gemensamma boet är obegränsad, han kan pantsätta, byta bort och sälja af detsamma hur han behagar. Att hustrun har giftorätt till halva boet ger henne ej minsta rättighet i fråga om dess förvaltning. Hustrun står fullkomligt rättslös rörande sin hälft af boet, mannen har all rätt öfver det. Något bättre är det sörjdt för den enskilda egendom, som hustrun möjligen kan äga. Den gifta kvinnans enskilda egendom, d. v. s. fast egendom förvärfvad före äktenskapet eller ärfd under äktenskapet eller erhållen i gåfva eller genom testamente, förvaltas visserligen ofta af mannen. Dock har han ej rätt "att sälja, skifta, bortgifva eller med inteckningar belasta hustruns enskilda egendom utan hennes frivilliga ja och underskrift i tvenne godemäns närvaro, ej heller att utan sådant samtycke sluta aftal, hvarigenom å egendomen lägges servitut, eller upplåta rätt till afkomst af egendomen eller rätt att annorledes än för egendomens behof afverka skog därå". Denna hustruns rätt att hindra mannen att förskingra hennes enskilda fasta egendom har mångfaldiga gånger varit till välsignelse för familjen. Säljes hustruns enskilda fasta egendom, bli nämligen de penningar, som erhållas genom försäljningen, ej hennes enskilda, de tillhöra det gemensamma boet, som mannen oinskränkt förvaltar.

I analogi med bestämmelsen om hustrus samtycke till försäljning af hennes enskilda fasta egendom hade hr H. Carlson i Herrljunga i Andra kammaren väckt en motion af följande lydelse:

"Mannen hafve ej makt att sälja, skifta, bortgifva eller med inteckning för gäld eller med servitut belasta hustruns enskilda fasta egendom eller sådan egendom, som makarna under äktenskapet gemensamt förvärfvat och som af mannen förvaltas, utan att han hafver hustruns frivilliga ja och underskrift i tvenne godemäns närvaro, ej heller utan sådant samtycke sluta aftal, hvarigenom å egendomen lägges servitut, eller upplåta rätt till afkomst af egendomen eller rätt att annorledes än för egendomens behof afverka skog därå."

Motionären framhåller att en utsträckning af bestämmelsen att mannen ej har rätt att skifta, sälja, bortgifva eller inteckna hustruns enskilda fasta egendom utan hennes skriftliga af två godemän bevitnade samtycke till äfven den fasta egendom, som förvärfvats af makarna gemensamt men förvaltas af mannen, hade motionerats om sedan 1898. Den verkliga rättvisan, säger motionären, "fordrar att mannen ej skall ha öppet att genom ensidigt företagna oförståndiga åtgärder göra hustruns giftorätt i den fasta egendomen, som makarna under äktenskapet, kanske till största delen genom hustruns flit och klokhet förvärfvat, alldeles betydelselös. De fall, då hustruns rätt skadats genom mannens förvaltning, äro ej få och upprepas nästan dagligen".

Vid motionens behandling i lagutskottet ställde sig detsamma principiellt ej ovilligt till motionen, men afslög den dock. Lagutskottet framhöll, att frågan om att gift kvinnas samtycke skulle fordras vid försäljning af fast egendom förvärfvad af makarna och förvaltd af mannen hade upprepade gånger varit föremål för behandling men att meningarna varit delade rörande frågans lösning. De skiftande åsikterna märkas väl i lagen, som på detta område företer brist på enhet och gör lagstiftningen om äkta makars egendomsförhållanden svårtydd och svårtillämplig. Nu hade emellertid, ansåg utskottet, meningarna stadgats så att äkta makars egendomsförhållanden kunna byggas på nya grundsatsar om mannens och hustruns ömsesidiga ställning i boet. Och lagberedningen, som har i uppdrag att omarbota äktenskapslagstiftningen, delade denna utskottets uppfattning. Syftet i motionärens motion skulle med visshet uppmärksammas af lagberedningen. Inom en nära framtid skulle lagberedning taga upp frågan om makars egendomsförhållanden. Det vore därför bättre att den föreslagna ändringen, som blott vore en detalj, togs upp i samband med hela ämnet.

Emot lagutskottets beslut att afvakta lagberedningens revision af äktenskapslagstiftningen reserverade sig hrr Lindhagen och Sven Persson. De båda reservanterna ansågo nog att frågan skulle komma upp vid lagrevisionen. Motionen hade dock stor betydelse för många gifta kvinnor och viktiga intressen gingo förlorade, medan man väntade på lagarbetet. Motionen skulle åstadkomma en provisorisk förbättring. Särskildt skulle många jordbrukshemman kunna räddas från försäljning, då hustrun oftast bättre än mannen känner hvilken trygghet det är för familjen att äga en gård i stället för att utbyta den mot en penningssumma, som lätt förskingras. Frågan har just nu aktuell betydelse, då så många skogshemman förvandlas till industriell egendom. Många bondefamiljer skulle ha räddats från ruin, om hustrun haft laglig rätt att hindra försäljningen. Några större svårigheter att tillämpa det föreslagna stadgandet förefunnes ej, det blefve icke svårare än vid tillämpningen af stadgandet om hustrus skriftliga samtycke vid försäljningen af hennes enskilda fasta egendom, som mannen förvaltade.

Första kammaren anslöt sig vid behandlingen af motionen till lagutskottets uttalande och motionen föll där.

Andra kammaren åter följde reservanterna. Då kamrarna stannade vid olika beslut, föll motionen.

Ser man frågan om gift kvinnas rätt att gifva sitt samtycke till försäljning af fast egendom förvärfvad af makarna och förvaltd af mannen från dess materiella sida, måste man beklaga att motionen icke gick igenom. Den hade fyllt ett trängande behof. Det måste ju ännu gå flere år om, innan det nya lagförslaget trots intensivt arbete hinner framläggas, granskas och af riksdagen behandlas. Under väntetiden kunna många hemman och gårdar säljas, många familjer få gå från hem och härd och försäljningssummorna snart förtäras, utan att hustrun kunnat göra något för att rädda hemmet.

Från juridisk synpunkt åter kan man väl fatta de invändningar som gjordes såväl af lagutskottet som af flere jurister i Andra kammaren. Den föreslagna lagändringen måste ju få en provisorisk karaktär, då man har att vänta en omfattande lagändring. Då lagstiftningen om makars egendomsförhållanden skall byggas på nya grundsatsar om mannens och hustruns ömsesidiga ställning i boet, blir det endast motionens syfte, som kommer att som en detalj uppmärksammas.

Hvad som är särskildt glädjande att höra är att vi ha att vänta en omfattande lagändring. Det är att hoppas att man måtte behjerta hvad de delegerade från de tre nordiska länderna för åstadkommande af öfverensstämmande lagstiftning, bland annat inom familjerättens område, yttrade vid en konferens i Stockholm i november 1909. Såsom föremål för gemensam lagstiftning ifrågasattes förmögenhetsförhållandena mellan äkta makar. "Lagstiftningen på nämnda område", förklarade man, "synes i alla tre länderna vara i behof af ytterligare utveckling, och därvid måste man helt säkert öfvergifva den mellan olika principer haltande ställning som den nu gällande lagstiftningen intager. Huru en ny ordning bör gestaltas kan icke nu uppenbarligen fastslås. Under öfvervägande måste bland annat komma ett system med fullt åtskilda förmögenhetsområden för bägge makarna." De kommitterade anse dock "att lösningen icke nödvändigtvis måste bestå däri, att man afskär alla förmögenhetsrättsliga band mellan makarna, hvilket ur åtskilliga synpunkter skulle väcka betänkligheter. Man kan i stället tänka sig den ordning att bägge makarna under äktenskapet fritt råda öfver hvar sin medförda eller sedermera förvärfvade egendom, med skyldighet för enhvar af dem att efter förmåga bidraga till utgifterna för det gemensamma samt att vid äktenskapets upplösning bägge makarnas behållna egendom sammanslås till en massa, hvar af hälften tillfaller hvardera maken eller dess successorer". Frågan om förmögenhetsförhållandena mellan äkta makar är af genomgripande betydelse. Det kräfves en djupgående reform af densamma.

Alexandra Skoglund.

Sprid DAGNY!

Till frågan om kvinnliga elevers tillträde till Hudiksvalls allmänna läroverks gymnasium.

Med tillfredsställelse hälsade man såväl Hudiksvalls stadsfullmäktiges anhållan om medgifvande af tillträde för kvinnliga elever till gymnasiet vid stadens allmänna läroverk som överstyrelsens bifallande af denna anhållan. Det var därför med stor missträkning, som man erfor att Kungl. Maj:t afvisat densamma.

Det förefaller emellertid, som om frågan om utsträcktta möjligheter för den kvinnliga ungdomens studier väckt större intresse än att den skulle förfalla. Lektor Knut Bohlin har såväl i en artikel i Stockholms Dagblad som i en diskussion i Stockholms Läraresällskap framkommit med ett nytt förslag i samma riktning — förslaget om upprättande af ett statsgymnasium för flickor i Stockholm.

Af flera skäl ställer sig lektor Bohlin skeptisk emot Hudiksvallsförslaget. Det innebure ett vågadt experiment med samundervisning på ett högre stadium för elever, som förut ej åtnjutit sådan, och det skulle skapa ett farligt prejudikat, då med sannolikhet många orter skulle framkomma med enahanda begäranden.

Lektor Bohlin betonar, att flickornas undervisning — ”med hänsyn till de af kvinnliga studenter valda lefnadsbanorna” — vore ett statsintresse och att staten därför i större utsträckning än hittills borde sörja för densamma. Han hänvisar till upprättandet af ett statsgymnasium för flickor såsom en lämplig och af förhållandena påkallad åtgärd. Det stora antalet flickor, som under året 1911 aflade studentexamen — omkr. 200 —, vittnade ju om hur starkt anlidade de privata flick- och samskolornas gymnasier äro. Och genom upprättandet af ett statsgymnasium skulle den kvinnliga ungdomen för första gången komma i åtnjutande af sådana förmåner i fråga om undervisningens halt, undervisningsmateriel m. m., som komma eleverna vid de allmänna läroverken till del. Gymnasiets egenskap af statsläroverk skulle möjliggöra anskaffandet af utmärktare lärarekrafter än hvad de enskilda skolorna med deras mera otrygga ekonomi kunna prestera.

Emellertid har lektor Bohlin fått en ifrig motståndare i lektor Herman Levin, som anser att upprättandet af ett statsgymnasium för flickor i Stockholm skulle innebära en orättvisa mot det öfriga Sverige, hvars ungdom ej kunde få godt däraf, att det med nödvändighet skulle föranleda upprättandet af flera dylika gymnasier och att detta åter skulle medföra en rusning till dessa läroverk, under det att de nu statsunderstödda enskilda gymnasierna öfvergåfves och miste sitt understöd.

Det förefaller, som om man måste beklaga att Hudiksvallsförslaget strandade. Lektor Bohlins uppslag, hur glädjande det än är, kan ej sägas tillgodose mer än den ena sidan af den sak, hvarom här är fråga. Såsom förut har påpekats, innebär Hudiksvallsförslaget såväl möjligheten till försök med samundervisning under väsentligen andra och måhända gynnsammare förhållanden än i de läroanstalter, där den nu förekommer, som ett statens

sörjande för flickornas högre undervisning på samma villkor som gossarnas. Lektor Bohlins förslag tillgodoser endast den sistnämnda sidan. Frågan om samundervisningen är så brännande och erfarenheterna däraf ännu så ovissa, att man måste önska att försök göras, som ha förutsättningar för att gifva verkligt upplysande resultat.

På samma gång som man alltså fortfarande uttalar sin förhoppning att ett försök, liknande det af Hudiksvalls stadsfullmäktige föreslagna, snart måtte göras, måste man äfven med tillfredsställelse emotse realiserandet af lektor Bohlins plan. Det vore att hoppas, att de, som i detta fall ha ansvaret, därvidlag beslöte sig för att det ena göra och det andra icke låta.

E. Skarin.

Till engelska Förlikningsbillens historia.

Det har trots och ansetts troligt, att Förlikningsbillen var död. Strypt af premiärministerns i höstas bebådade förslag om allmän rösträtt för män, ett förslag som under påtryckning sedermera formulerades sålunda, att regeringen icke skulle sätta sig emot Underhusets vilja, såvida där fanns majoritet för en ändring af regeringsförslaget till att äfven omfatta allmän rösträtt för kvinnor, ett förslag som emellertid icke omnämndes i tron-talet den 14 februari, och kväfd af den mäktige finansministerns skämtande men betydelsefulla ord om att regeringens förslag om allmän rösträtt för män lagt ”torpedo” under Förlikningsbillen.

Dock lever denna än. Vid den sedvanliga lottningen om tid för enskilda parlamentsmedlemmars motioner vanns tredje platsen af Mr Agg-Gardner, konservativ representant för Chestenham, och han har tillkännagifvit sitt beslut att återupptaga Förlikningsbillen samt bestämt dagen för dess andra läsning till den 22 mars.

Vid ett möte af de ”Konservativa och Unionistiska kvinnornas rösträttsförbund” den 19 februari tillkännagaf ordföranden att Mr Bonar Law, det unionistiska partiets ledare, lofvat tala för billen.

Under fjolåret då Sir George Kemp gjorde Förlikningsbillen till sin var det ett knappt dussin parlamentsmedlemmar, som deltog i lottningen, medan i år närmare femtio stycken täflade om förmånen att få upptaga motionen om K. P. R.

Ellen Wester.

Förslaget till moderskapsförsäkring. I artikeln om denna sak i föregående veckas nummer hade ett tryckfel insmugit sig, hvilket, ehuruval af innehållet framgår hvad meningen var, kräfver rättelse. Å sid 92, 5:te och 4:de raderna nedifrån i första spalten läses: ”Då c:a 85 % af dem som skola försäkras äro gifta kvinnor, synes staten” — skall vara: ”Då c:a 85 % af dem som skola försäkras äro ogifva kvinnor synes staten” etc.

Ur ett brev från en Fredrika Bremers samtida.

Den 3. Augusti 1881.

Jag har en tid varit sysselsatt med att — tillsammans med Sofie Adlersparre — läsa Fredrika Bremers brev till prosten Böklin i Skåne; en samling af 160 brev, skrifna under loppet af flere år. Och det må jag säga är en märklig samling. Hon ter sig i dessa brev som en forskande, frågande, skarpsinnig ande af stort djup och innehåll. O, en sådan människa hon var! Och huru få som förstå hvad hon varit för sitt lands kvinnor! Just hennes fina, äkta kvinnlighet ha vi att tacka för den stilla normala utvecklingen af kvinnans frigörelse från okunnighet och träldom af många slag. Vi märka knappt de stora framstegen i hennes sociala ställning, så naturligt och utan bråk har alltsammans gått för sig. Men, om man jämför tillståndet nu och för 50 år sedan, då Fredrika Bremer började sitt arbete, då kan man endast förvånas — och tacka Gud. Ty Hans kraft ledde henne. Och det heter ej förgäfvets att "Han är mäktig i de svaga".

När man t. ex. återläser "Hertha" förvånas man öfver att den boken på sin tid kunde väcka en sådan storm som den verkligen gjorde inom alla läger, ej minst inom det manliga. Jag har bevittnat detta och vet att Fredrika Bremer för dess skull nödgades lämna sitt fosterland. Jag har sett anonyma brev, skrifna af lärda män, ty de voro späckade med latinska citat, men för öfrigt af ett sådant gement innehåll, att det skulle besudla min penna att nedskrifva det. Hon hotades med offentlig skandal på gatan m. m. d. Och nu, nu har allt hvad hon i Hertha framdrog såsom önskningsmål så gått in i lifvet, i seden, bruk och åskådningssätt, att man tycker det aldrig har varit annorlunda och förvånar sig öfver, ja tror knappt på möjligheten af det motstånd, att icke säga den harm, det åtlöje och den förföljelse den boken väckte. Såsom estetisk produkt är den ju mycket underhållig och hon var själf den första att skarpt känna detta, när hon — tio år efter dess utgifvande — för första gången återläste den. Men däri ligger ock ej bokens egentliga betydelse. Ni unga, som växt upp under det nuvarande tillståndet, kunna ej tänka er huru det förhöll sig ännu för 30 à 40 år sedan. Där fanns ingen enda offentlig kontrollerad undervisningsanstalt för kvinnor, endast usla s. k. pensioner, där undervisningen hufvudsakligen gällde s. k. "talanger", tant bien que mal; och jag minns nog huru flickorna Valerius bl. a. förnekades plats såsom lärjungar i målareakademien, därför att de voro fruntimmer; ingen möjlighet fanns för en kvinna att få den yrkesundervisning, som nu finnes och som utbildar henne till tjänstgöring på kontor, i banker, på telegraf m. m., att icke tala om den artistiska utbildning, som nu med rätta står henne lika öppen som mannen. Den svenska kvinnan kan nu ej klaga öfver orättvisa i detta fall; och denna förändring, ja omhjälfning i seder och tänkesätt har gått utan revolution, stilla, som plantan

växer i jorden, tack vare den fina, ädla, kvinnligt sanna kvinna, som gick såsom pionjär ut i den "kampen för tillvaron". När jag nu genomläser Snoilskys nobla "Österländskan" känner jag med glädje att med aktningen för kvinnans ställning såsom människa växer mannens eget värde och hans syn på lifvet; dess fordringar och dess ansvar bli sannare, djupare och högre.

Ursäkta, min V., denna min utgjutelse. Jag vet ej hvadan den kom. Men det vet jag, att samtiden ej gör den rättvisa åt Fredrika Bremer, som hennes sköna, rena, ädla väsen, hennes goda lifsarbete det förtjänar.

Jag har alltid hållit Anders Flodman räkning för att han i sin mån och på sin plats verkligen gjort det mer än de flesta, då så många låtit sig förvilla af Herman Bjursten m. fl. Jag har mången gång ånkrat, att jag ej samlade denna förföljelse-litteratur på ett ställe, på det eftervärlden hade kunnat se huru hon behandlades af — ja af den ena och den andra, som ej kunde fördraga förändringen.

Men det är detsamma. Hufvudsaken är hvad som är gjordt, ej hvad som därom säges, godt eller ondt. Och därmed basta.

Så långt brefvet. Hon som skrifvit detta till sin utrikes vistande son var kompetentare än de flesta att uttala sig i saken. Samtida med, om än räknande åtskilliga år mindre än Fredrika Bremer, hade hon under dennas sista lefnadsår stått henne mycket nära, som hängifven vän och beundrande lärjunge hade hon setat vid sierskans fötter och i sitt hjärta och sitt minne af hennes personlighet, lif och lära bevarat ett outplånligt intryck. Själf hade brefskrifverskan ej tagit en oväsentlig del i sin tids, särskildt 70- och 80-talens sociala och estetiska hufvudstadslif. Hennes namn var fru Fredrika Limnell.

I sitt första äktenskap med redaktören för Aftonbladet rektor P. E. Svedbom hade den yngre Fredrika haft tillfälle att följa alla faserna i den uppseendeväckande Hertha-striden, både fäktningarna på öppna fälten och de lömska nattliga öfverfallen. Otvivelaktigt hade hon inspirerat den ridderliga ton och hållning, som Aftonbladet iakttog gent emot den nya litterär-sociala företeelsen, ja själf säkert brutit en lans för den förföljda, ehuru som skick och sed den tiden fordrade hon som kvinna måst uppträda med slutet visir. Hon hade färskt från bladet läst och grämt sig öfver märket Ernst Ludvigs (Herman Bjursten) etterdrypande kritik öfver den stackars Hertha, däri han, hälsad af en indignerad samtids applåder, framhållit det för moral och anständighet stötande i att den oblyga författarinnan låter sin hjältinna vårda sin sårade fästmans knäskada. "Om det åtminstone varit foten!" Är det ej en "ödets lek"* att det är detta bevingade ord, mer än hans litterära förtjänster för öfrigt, som på herostratiskt manér fört dess upphofsmans namn till ryktbarhetens tempel?

*) Som bekant bär Herman Bjurstens mest kända roman titeln "Ödets lek".

Fru Fredrika hade vidare bevitnat huru de kvinnliga konstnärslagen, om än så framträdande som exempelvis fallet var hos skalden Valerius' döttrar Bertha och Adelaïde, stötte emot oöfvervinneliga hinder, fördomens och sedens, då de kräde rätten till utbildning.

Så hade hon till sist med blicken följt sin namnes, sin väns, sitt "jordiska ideals" sakta sjunkande lefnadssol och fått bada sin själ i dess i nedgången allt mer strålande, allt mer värmespridande glans. De bref Fredrika Bremer under sin sista tid från det gamla familjegodset Årsta, dit hon flytt undan världen för att samla sig till det stora upprottet, tillskrifver sin väninna i hufvudstaden andas också en själens skönhet, en upphöjd ro som verkar sublimt. Icke så att förstå som om den ständigt spörjande, forskande anden slagit sig till ro och nöjt sig med de svar hon under sin tilländalupna lefnadsbana aflyssnat lifvet. Nej, i hennes allra sista bref, skrifvet en vecka före hennes död den 22 dec. 1865, säger hon att "den tid af vårlif", som vårt land genomlever, kommit "frågor och funderingar för nya planteringar och framtidsanläggningar" att tränga sig på henne, frågor som hon utförligt utvecklar.

Men vandrerskan hade för alltid satt vandringsstafven i vrån och glädes åt den skymmande aftonens fridfulla lugn. Hur vackert har hon ej, äfven detta i ett bref till Fredrika Linnell, gifvit uttryck åt denna stilla aftonstämning:

Nu är det höst, men jag tycker mig aldrig sett den årstiden så vacker eller begripit den så väl. Skogarna stå med guldgula och mörkgröna lundar omkring åkrar, lysande af ljusgrön brodd. Plogen ristar djupa fåror i jorden för den kommande vårsåden. Vid mitt fönster står ett ask-träd (årsbarn med mig), som nu fällt sina löf, sin sommarklädnad, men dess knippen af fröskidor, dess slumrande ögon i knoppar för ett nytt år, en ny vår, för hvilken det samlat sina safter, de stå dess tydligare fram i höstsolens ljus och säga mig hvad jag, hvad vi alla hafva att göra om hösten.

Ack, min Fredrika, hvad jag känner det godt att vara gammal, att hafva barndomens, ungdomens och medelålderns oroliga tider bakom mig, att hafva en slags plikt och rättighet att blifva stilla, samla mina tankar, "ställa om mitt hus" och sedan sitta vid elden och — spinna! Och att jag får detta, här i mitt barndomshem, med de omgifningar, minnen och utsikter, den frid och frihet, som här äro mina, det gör mig ofta så barnsligt glad och lätt till sinnet att jag nästan förvånas däröfver; det stämmer mig till en daglig lofsång.

Och så slutar hon sitt bref med följande också för den gamla brefskrifverskans sinnesrikning så be-tecknande ord:

Och min Fredrika anbefaller jag att icke med för vackra loford fresta till själfkärlek en fattig, syndig människa, hennes innerligt tillgifna gamla vän

Fr. Bremer.

När Fredrika Bremer hunnit så långt, som detta

brefutdrag anger, hade den allmänna opinionen slagit om; någon offentlig skandal hotade henne ej längre, larmet kring Hertha hade tystnat, och hon möttes numera med vördnad och beundran, hvarhelst hon kom. Icke desto mindre hade hennes yngre väninna rätt att det var jämförelsevis få, som vid hennes död förstodo hvad hon varit för sin samtid, och ännu färre de, som anade hvad hon skulle blifva för kommande släkten. En af dessa anande hade dock Fredrika Linnell varit, och hon visste därför tillfullo uppskatta den af henne i brevet till sonen omnämnda sympatiska och förstående minnesteckning, som Anders Flodman ägnat "Fredrika Bremer, hennes skrifter och personlighet" i "Svensk litterär tidskrift" för 1866, den utförligaste biografiska uppsats öfver vår fräjdade författarinna, som dittills åstadkommit af en manlig penna.

*

Osökt hade tankar och minnen af här antydda innebörd strömmat öfver lyssnerskan till den märkliga korrespondensen mellan Fredrika Bremer och hennes manliga vän, föredragna af den, hvars lifsuppgift det var att resa en konkret byggnad på den grund som lagts af de i breffen utvecklade idéerna. Redan nu hade väl Sofie Adlersparre inom sig planen färdig till den stiftelse, i hvars hägn Sveriges döttrar skulle söka förverkliga de stolta framtidsdrömmar den goda sierskan mamsell Fredrika drömt för dem om en lyckligare och friare kvinnlighet.

För Fredrika Linnell, hon som mindes "hur det var för 50 år sedan", syntes i början af 80-talet redan idealet så godt som uppnått, kvinnofrigörelsen genomförd. Vi, som sedan dess sett ytterligare 30 år försvinna i tidens haf, se saken något mindre segergladt. Men däri har ofvan anförda vänliga auktoritet obestriddligen rätt, att "hufvudsaken är hvad som är gjordt, ej hvad som därom säges, godt eller ondt".

Lotten Dahlgren.

Kvinnliga stadsfullmäktigekandidater i Stockholm. När detta skrives är med afseende på de olika partiernas uppställande af kvinnor som kandidater vid de instundande stadsfullmäktigevalen bekant, att Allmänna valmansförbundet uppställt syster Bertha Wellin på 4:de platsen i 3:dje kretsen samt i 5:te kretsen redaktör Stina Quint (platsen ännu ej afgjord) och dr Anna Ahlström på suppleantplats i samma krets.

Frisinnade valmansföreningen har på 1:sta plats i 5:te kretsen uppsatt dr Karolina Widerström samt i 4:de kretsen fröken Maria Aspman på suppleantplats.

Socialdemokraterna ha på 3:dje plats i 4:de kretsen uppsatt fröken Gertrud Månsson, hvars mandat som stadsfullmäktig i år utgår. Fröken Månsson står således under omval.

Prenumerera på DAGNY!

Ett ord med anledning af moderskapsförsäkringen.

Moderskapsförsäkringen står på programmet bland de nya frågorna i det sociala problemet. Alltför många öfvergifna mödrar ha kämpat och stupat, okända och ohulpna, under sin tunga börda, alltför många späda människolif ha gått till spillo genom vanvård och nöd eller, om deras lif skonats, tillfört samhället ökade sjukdomar och kroppsliga lyten. Något måste göras för att rädda släktet, och staten — den alltmera moderligt skyddande staten — sträcker ut sin hand för att värna de ensamma och arbetstyngda under moderskapet. Men ej för att värna de ensammas rätt utan deras nöd, och det till på ganska hårda villkor. Gifta och ogifta kvinnor i industriella verk skola alla, antingen de bli mödrar eller ej, under så godt som hela sin arbetstid erläggga en årlig beskattning för att nödortfing hvila och understöd må lämnas de behöfvande under moderskapets mest ansträngande tid. Som Fredrika-Bremer-Förbundet i sin skrivelse till konungen i berörda fråga framhållit, är antalet gifta kvinnor vid våra fabriker mycket fåtaligt, hvarför förordningen egentligen drabbar de ogifta. Och här blottar sig förslagets sjuka punkt. Staten och arbetsgifvaren förbinda sig visserligen att bidra med ekonomiskt understöd för att underlätta mödrarnas svårigheter och tillgodogöra samhället sparad fysisk kraft och hälsa, men — man kan ej skjuta den tanken ifrån sig — på samma gång för att skona mannen. Ty en far måste ju finnas så snart som där föds ett barn till världen, till trots att en talare i riksdagen nyligen i ett annat sammanhang omnämnde barn, som "sakna fäder". Vid alla öfriga kräfvande uppgifter i samhället anser sig mannen ha rätt och plikt att göra sin makt och myndighet gällande. I detta enda fall viker han undan — och man må väl fråga, är detta manligt?

Denna gång döljer han sig bakom statens breda rygg, bekräftande med en skicklig manöver att staten är mannen — nu som annars. Hvarför skulle inte faderskapsförsäkring bli obligatorisk likaväl som moderskapsförsäkring? Hvarför skulle inte fadern såväl som modern bli ansvarig för att det nya barnet må bli ett samhällets glädje- och ej sorgbarn? Hvarför skulle ej han hjälpa modern att hela, om han liksom hon har felat? Hvarför skall alltjämt denna skriande orättvisa kvarstå, som fyller oss kvinnor med bitter grämelse och förödmjukelse?

Kanske kan det synas som om allt ordande härom vore gagnlöst. Saken är lagd i händer utanför vår domvärjo, och Fredrika-Bremer-Förbundet har på ett värdigt sätt reserverat sig mot de sakkunigas förslag. Men något kunna vi kvinnor dock göra. Vi kunna låta vår harm brinna klarare än någonsin. Vi kunna skapa en makt i vår fast slutna opinion, och vi kunna, vid hvarje tillfälle, som yppar sig för oss att i detta fall gripa in i samhället, föra den förtryckta och ensammas talan mot samhällets orättvisa och mot gammal privilegierad feghet.

Kvinnan får aldrig sin erkända plats i samhället, förrän mannen i denna ömtåliga och vitala fråga ger henne upprättelse.

E. S—k.

Kvinnornas försvarsmöte i Stockholm.

Försvarsfrågan, som för närvarande så starkt sysselsätter sinnena, har naturligt nog icke lämnat kvinnorna oberörda. Att den i skilda kvinnokretsar blifvit till något vida mer än ett intresserad dryftande visar det stora kvinnomöte, som sistlidne söndag hade anordnats i Musikaliska Akademiens stora sal i Stockholm och som samlat en publik hvilken fyllde lokalen till sista plats.

Fritt rest på estraden syntes den tretungade flaggan med två hvitklädda studentskor som vakt.

Sedan församlingen stående och unisont afsjungit "Vår Gud är oss en väldig borg", öppnades mötet af fru Agda Montelius, som i några ord angaf syftet med detsamma. Hon nämnde huru kvinnorna, utanför alla partier, kunde vara eniga i ett, kärleken till fosterlandet, och att den fråga, som är den största af alla för kvinnor såväl som för män, Sveriges väl, borde samla alla.

Inledningsföredraget hölls af fru Coralie Elliot, som talade om de faror, som lågo i försvarsolusten, de vackra, men farliga fredsdrömmarna samt i förlitandet till det s. k. kulturförsvaret. Hon berörde kvinnornas uppgift att i förståelse sammanföra dem, som i söndring och split stå misstroagna mot hvarandra. Pekande tillbaka på 1905, då ofärd hotade, varnade hon för att stå illa rustad, med oduglig krigsmateriel; kultur försvaras ej blott genom kultur.

Dr Inez Laurell talade därpå i varma ord för fosterlandet. Hon började med Fredrika Bremers yttrande, att om någon kärlek är naturlig och förnuftig så är det kärleken till fosterlandet. Men fosterlandet är ej blott en del af jorden, där man vuxit upp, sade dr Laurell, det är också anden, som härskat i våra hem, det är vår andliga växt, vår utvecklings betingelser. I alla tider ha våra förfäder kämpat för sina ideal, stridens vågor ha gått höga, men ur kampen har framgått vår kultur, vår andes fosterland, och därvid äro vi fästade med oupplösliga band. Ännu i oöfverskådliga tider skall vår kultur behöfva det skydd och värn vi i försvaret kan gifva den. I fredens dagar måste man bereda sig för ofreden. Kvinnorna skola härvid se som sin uppgift, att där meningarna gå skilda söka att ena, de skola söka kväfva allt som sönder, de skola slå bryggor mellan det som brister i split och oenighet.

Till sist talade syster Bertha Wellin som Röda korsstrarnas representant. Hon skildrade den strid under Röda korsets tecken, som följer efter den olycksdigra sammandrabbningen mellan två fiendliga makter. Hon talade om att kulturen och humaniteten dock hunnit så långt, att det har förvärfvats neutralitet för sårade och

döende. Men blir allvar i färde finns det för litet att komma med till de sårades hjälp, sjukvårdsmenskap, sjuksköterskor, materiel. Men Sveriges kvinnor kunna göra sin värnplikt under Röda korsets fana, och hon kallade på dem att göra det.

På det kraftigt framförda föredraget togs kungssången upp och sjöngs unisont, hvarpå ett fyrfaldigt lefve för konungen och fäderneslandet utbringades.

Fru Montelius framlade därpå för mötet nedanstående förslag till resolution, som enhälligt antogs:

Svenska kvinnor, samlade till försvarsmöte i Stockholm, vilja allvarligt framhålla nödvändigheten af att för-troendeingifvande åtgärder skyndsamt må vidtagas till stärkande af vårt försvar. Då nationerna rundt omkring oss rusta af alla krafter och då krig pågår är ej tid att sjunka ned i dådlöshet.

När Sverige fordrar af sina söner, att de skola med vapen i hand försvara fosterlandets frihet och själfständighet, måste de värnpliktige ock erhålla en sådan utbildning och utrustning, att de med hopp om framgång kunna utföra sitt värf.

Sveriges kvinnor, i främsta rummet dess mödrar, som kanske en gång få offra sina söner för fosterlandet, äga rätt fordra att försvarsfrågan höjes öfver partistriderna för att bli en hela vårt folks gemensamma angelägenhet, samt uttala den förhoppningen att män och kvinnor må ena sig om betryggande åtgärder till fosterlandets försvar.

Mötets program hade upptagit flera sångnummer af K. F. U. M.-kören, hvilka i hög grad bidrogo till den högtidliga stämningen. Wennerbergs härliga hymner "O Gud, som styrer folkens öden" och "Hör oss, Svea" samt "Härliga land" af Nordblom och Körlings "Stenbocks gossar" tonade fram, gripande och medryckande. Arnljots hälsning af Jämtland ur Peterson-Bergers "Arnljot" verkade starkt med sina af kärlek till fosterbygden genomandade ord, vackert framfördt som detta soloparti blef af hr Augustin Kock till fru Märta af Klintbergs känsligt fina ackompanjemang.

Mötet afslutades med "Du gamla, du fria", unisont sjungen af den stora kvinnopubliken, som med detta möte gifvit ett vackert uttryck af den känsla som besjälade den.

Elpis.

Notiser.

Försvarsmöten i Göteborg, Gefle och Strängnäs. På inbjudan af ett 40-tal kvinnor i Göteborg hölls ett fosterländskt möte därstädes på söndagen i Högskolans aula. Sedan fröken Frida Hjertberg hälsat de närvarande, som till sista plats fyllde möteslokalen, välkomna, öfverlämnades ordet åt fröken Cecilia Milow, som höll ett föredrag i försvarsfrågan, och därunder bl. a. betonade, att Sveriges kvinnor fordra att försvaret omhuldas, så att vi kunna försvara oss mot en anfallande makt och ej blifva nödsakade att afstå vår frihet. I öfrigt utfylldes programmet af deklamation och sång.

I Gefle hölls ett fosterländskt kvinnomöte på söndagsmiddag i därvarande teater, som var fylld till sista plats. Efter ett af lektorskan Nanny Johansson hållet foster-

ländskt föredrag antogs enhälligt en resolution, hvari framhölls nödvändigheten af att utan dröjsmål tryggande åtgärder vidtoges till stärkande af vårt försvar samt uttalades en förhoppning om att försvarsfrågan måtte höjas öfver partistriderna.

Äfven i Strängnäs hölls på söndagen ett kvinnornas försvarsmöte.

Kvinnornas utställning och kvinnokongressen i Berlin Sistlidna lördag öppnades under tyska kejsarinnans beskydd en kvinnornas utställning i Berlin. Det är den stora utställningslokalen i Zoologiska trädgården, som användes för ändamålet, och utställningen, "Die Frau im Haus und Beruf", har till uppgift att ge en omfattande och mångsidig bild af kvinnoarbetet på olika områden.

I samband med utställningen kommer 27 febr.—2 mars en kvinnokongress att hållas, anordnad af tyska kvinnornas nationalförbund. Det är dr Gertrud Bäumer, som står i spetsen för densamma. Många af Tysklands mest bemärkta kvinnor och framstående talarinnor komma att delta i kongressen, såsom dr Alice Salomon, fruarna Minna Cauér och Marie Stritt, fröken Helene Lange.

En mängd viktiga frågor komma att diskuteras: yrkesproblem, uppfostringsfrågor — särskildt frågan om samskolor — kvinnofrågor i allmänhet, m. m. Sista kongressdagen behandlas ämnet: kvinnan i det offentliga lifvet. Härvid komma jämte bekanta rösträttskvinnor äfven kvinnliga medlemmar af katolska föreningar och konservativa partier att uttala sig om rösträttsrörelsen och kvinnornas ställning till de politiska partierna.

Kongressen har rönt den lifligaste anslutning, redan en vecka före öppnandet voro samtliga medlemskort upptagna.

På inbjudan af tyska nationalförbundet har svenska kvinnornas nationalförbund sändt ett ombud till kongressen, fröken Maria Cederschiöld. Som fröken Cederschiöld godhetsfullt åtagit sig sända Dagny några korrespondensartiklar, kunna vi utlofva närmare redogörelse för utställningen och referat från kongressen.

Föreningsmeddelanden.

Fredrika-Bremer-Förbundskretsen Lund med omnejd hade den 23 februari årsmöte under ordförandeskap af fröken Maria Collin.

Års- och revisionsberättelserna föredrogos, hvarpå mötet beviljade styrelsen decharge för det gångna räkenskapsåret.

Af styrelseledamöter som voro i tur att afgå återvaldes fru Anna Lewenhagen, fru Malin Holmström-Ingers, fröken Elna Persson och auditör N. af Ekenstam. I stället för fröknarna M. Collin, M. Beijer och A. Hult, hvilka afsagt sig, valdes fru Carola Eklundh, docenten Hilma Borelius och fröken Maria Ljunggren.

Till revisorer valdes fröken Ellen A:son Güllich (omvald) och fru Martina Blidberg. Revisorssuppleanterna fröken Lissie Möller och fröken Ida Westdahl återvaldes.

Till förbundskretsens representanter vid F.-B.-Förbundets årsmöte i Helsingborg valdes fröken M. Collin och fru A. Lewenhagen och till suppleanter fru M. Holmström-Ingers och fru S. Nilsson-Ehle.

Efter mötesförhandlingarna vidtog samkväm hvarvid sång och musik utfördes.

På senare hållet styrelsesammanträde utsågs till ordf. doc. H. Borelius, till v. ordf. fru M. Holmström-Ingers. Sekreterare blef fru C. Eklundh, kassaförvaltare fröken E. Persson, mötesvärdinnor fru A. Lewenhagen och fröken H. Möller.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{4}$, 2: 50 för $\frac{1}{2}$, och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSOKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

18-årig flicka,

genomgått 8-klassigt läroverk med enkel hushållskurs, önskar plats söderut som husmoders hjälp och sällskap där jungfru finnes. Villig läsa med mindre barn samt undervisa nybörjare i fiolspelning. Svar till »Hurtig Norrländska», p. r. Sundsvall.

Bankplats.

Ung dam, som genomgått högre handelsinstitut och därefter under flera år varit anställd å bank med hufvudsakligen bokföringsarbete, söker plats i bank, helst i Stockholm. Svar, märkt »S. & R.», torde insändas till Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Svensk, kvinnlig Sjukgymnast

med flerårig praktik i utlandet söker engagement i Sverige under sommaren. Talar franska och engelska. Goda referenser. Svar till »Sjukgymnast», 19 Rue Keyenveld, Bruxelles, Belgique.

Bättre flicka,

frisk och glad, van att sköta landt-hushåll på egen hand, kunnig i enkel och finare matlagning, önskar plats som husföreståndarinna helst på större landtgård i mellersta Sverige. Tacksam för svar märkt »26 år», poste restante, Landskrona.

Ung flicka

af god familj önskar plats i bättre hem. Husmodern som hjälp och sällskap. Kunnig i hushållsgörö-mål och sömnad. Musikalisk. Tacksam för svar märkt »Våren 1912!», Hultsfred, f. v. b.

ANNONSERA I DAGNY.

Husföreståndarinne- plats

önskas af därtill fullt kompetent, arbetsam och duglig flicka, i april. Goda rek. Svar till »Pålitlig», Nyköping p. r.

En 30-årig småländska

kunnig i finare och enklare matlagning och för öfrigt allt som kan förekomma i etl bättre hem söker plats som kokerska i någon fin familj, hos ungherre eller änkan. Svar väntas tacksamt inom 8 dagar till »Våren 1912», Wissefjärda p. r.

Småskolelärarinna

undervisningsvan, musikalisk, något kunnig i sömnad, 27 år, söker plats i godt hem, dels att läsa med barn, dels att hjälpa till med husliga bestyr. Enkel och barnkär. Goda betyg. Svar till »Plikttrogen», Arvika p. r.

Ung flicka

önskar komma i fint och trefligt hem för att lära hushåll. Svar med prisuppgift till »Familjemedlem», Varbergspostens kontor, Varberg.

Ung, elementar- bildad flicka,

kunnig i matlagning, bakning och handarbeten, söker plats i treflig familj. Svar till »15 mars», Kristinehamn p. r.

Husföre- ståndarinna

med mångårig erfarenhet från geditiget hem, som nu upplösts på grund af dödsfall, söker ny verksamhet. Bästa referenser. Benäget svar till »Verksamhet» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ung bildad Flicka,

som genomgått husmoderskurs vid Fackskolan i Uppsala, önskar plats som husmoders hjälp och sällskap nu genast. Lön önskvärd. Svar till »22 år», Nya Tidningskontoret, Uppsala.

Ung. bättre flicka,

fullt kunnig i enklare och finare matlagning, jämte allt som hör till ett hems skötande, önskar plats såsom hushållsfröken eller ock att förestå hem, där husmoder saknas. Goda betyg och referenser. Adr. Waldner, Frändefors.

Ung Småländska,

som genomgått 6 kl. i högre flickskola, handelsskola samt är utbildad i musik, önskar plats i familj eller på kontor. Goda betyg och referenser, små pretentioner. Svar emotses tacksamt till »Energisk», Sölvesborgs-Tidningens exp., Sölvesborg.

Ung Flicka,

fullt kunnig i kartritning och van vid skrifgöromål önskar anställning. Referenser lämnas på begäran. Svar till »A. B.», Söderköping p. r.

Bildad, kunnig ung dam,

som 1 $\frac{1}{2}$ år haft plats å Advokatbyrå i Sthlm, önskar ombyte af plats antingen hos Advokat, Domare, Håradsskrifvare eller dylikt i stad eller på landet. Fina betyg och ref. Vacker, snabb handstil, kunnig i maskinskrifning och kontorsgöromål. Svar till »Kunnig 1912», p. r., Sundsvall.

Flicka,

som genomgått Handarb. Vänners väf- och syskola samt Folkhögskola, kunnig i knyppling och kläd-sömnad, önskar plats till våren i skola, hem- eller hemslöjdsaffär. Goda betyg och ref. Svar till »Plikttrogen», Söderhamn p. r.

24-årig landbrukaredotter,

kunnig i matlagning, bakning och sömnad, önskar den 1 april plats å gård som husmoderns hjälp med hushållet och hemmets skötsel för öfrigt. Lön önskas. Svar märkt »Familjemedlem», Hemsjö p. r.

18-årig, bättre flicka

önskar mot någon afgift pr månad plats på större landtgård, prästgård eller dylikt att under erfaren husmoders ledning hjälpa till med inom hemmet förekommande göromål. Tacksam för svar med prisuppgift till »Småländska», Fliseryd, p. r.

LEDIGA PLATSER.**Föreståndarinnebefattningen**

vid Landskrona Elementarläroverk för flickor är ledig att tillträdas inst. hösttermin. Högre kompetens erforderlig. Lagstadgad lön jämte pensionsbidrag och sjukhjälp.

Ansökningar, åtföljda af vederbörliga betyg, torde ingifvas före den 15 mars till styrelsens ordförande Rådman G. Thestrup, som i öfrigt meddelar vidare upplysningar. Landskrona den 16 febr. 1912.

STYRELSEN.

(S. D. S. 7802)

Lärrarinneplats

i svenska och tyska

är ledig vid Västerås högre elementarläroverk för flickor att tillträda 1 juli.

Kompetens: den högre.

Lön: 1,500 kr. i första lönegraden; bidrag pensions- och sjuk-kasseafgr. Ansökan jämte läkare-betyg insändes till rektor Th. af Billbergh, Västerås, före 21 mars.

Vid

Djursholms Samskola

bliva nästa läsår följande platser lediga:

1) en lärrarinnebefattning och ett lärrarinnevikariat. Hufvudämnen: ettdera eller två av svenska, tyska och matematik. Helst önskas lärarinna, som är villig åtaga sig undervisning i flera ämnen i de tre lägre elementarskoleklasserna. Minimilön: 1600 kr. jämte pensions- och sjukkassebidrag.

2) teckningslärrarinnebefattningen, van, väl vitsordad lärarinna önskas. Minimilön: 60 kr. pr veckotimme jämte pensions- och sjukkassebidrag.

Ansökningar, ställda till Styrelsen, sändes under adress Rektor S. Wickbom, Djursholm, före februari månads utgång.

Lärrarinneplats

i kvinnlig slöjd

är till ansökan ledig vid Ölands folkhögskolas inst. kvinnl. sommarkurs, som pågår 1 maj till första dagarna i sept. Undervisningsskyldighet uti linnesömnad, konstväfning, mönsterritning, hälsolära svenska och sånglekar. Lön 500 kr. och fri bostad. Ansökan ställd till skolans styrelse, insändes före den 15 inst. mars till direktör G. R. Beronius, (adr. Ölands-Skogsby) som också lämnar närmare underrättelser.

**Examinerad
Sjuksköterska.**

Garpenbergs Kommun, belägen i en naturskön trakt af Södra Dalarna, kommer i förening med tre inom socknen belägna industribolag att anställa en examinerad sjuksköterska. Sköterskan tillsättes med sex (6) månaders ömsesidigt förbehållen rätt till uppsägning. Lönen utgår med Sex hundra (600:—) kronor kontant per år jämte fri bostad i eget hus bestående af två rum och kök, hvaraf det ena rummet nödortfittigt möbleradt, samt ett rum med spis afsett för matlagningen, goda vindsutrymmen, nödiga uthus samt fri vedbrand sågad och huggen. Rikstelefon i bostaden. Tillfälle till åtminstone en måltid med god lagad mat finnes att få på ca 1 km. afstånd från bostaden till ett pris af 65 öre per måltid. Vid rådfrågningar i bostaden är afgiften bestämd till 25 öre för enstaka gång och 10 öre vid flera besök för samma sjukdom. Dagtraktamentet utgår för hel dag med 50 öre och för vaktant med 75 öre. Vid kortare besök i hemmen utgår afgiften med 25 öre per gång. Göres besök på längre afstånd än 2 km. från bostaden skall sköterskan ha fri skjuts. Vid olycksfall i arbete bland bolagens arbetare skall sköterskan afgiftsfritt sköta dessa. Sjuksköterskan åtnjuter årligen 3 veckors semester. Platsen tillträdes fortast möjligt efter öfverenskommelse. Ansökningar åtföljda af betygsskrifter och fotografi skola insändas före 15 mars till Garpenbergs sockens kommunalnämnd, adr. Dala-Finnhyttan.

**Verkligt skicklig
landthushållerska**

med bästa rekommendationer samt köksa, kunnig i enklare matlagning, erhålla den 24 april goda platser på gods i närheten af Stockholm. Svar till "Gods 24 April", Allm. Tidningskont., Sthlm.

Vid

Säters hospital

finnas platser lediga för en bitr. förestånderska och tvänne öfver-sköterskor. Lön för den förra 600 kr., för de senare 500 kr. Närmare underrättelser meddelas af öfverläkaren, Hospitalet, Säter.

**Husmoders- och Skolköks-
lärrarinneplats**

är till ansökan ledig vid Ölands folkhögskola.

Tjänstgöring under vintern 6 mån. som föreståndarinna för elevhushållet, under sommaren 4 mån. som skolkökslärrarinna. Genomgående facklig utbildning och föregående praktik nödig. Önskvärdt är, att sökanden äfven kan undervisa i unison sång. Lön 700 kr., fri möblerad bostad med värme och lyse samt under tjänstgöringstiden fri kost. Tjänstgöringen börjar nästa 25 april. Ansökan, ställd till skolans styrelse, insändes före den 15 mars till direktör G. R. Beronius, (adr.: Ölands-Skogsby) som också lämnar närmare underrättelser.

En flicka,

verkligt enkel, att undervisa 2 och 4 klass elementarkurser för flickor får genast plats. Fru Sofia Häkansson, Oregården, pr Kägeröd.

En husmodersplats

är ledig vid Kristinedals barnkoloni. Kompetens: gudsfruktan, bildning, hushållsvana, kärlek till barn. Svar med betyg och upplysningar sändes till pastor Hedberg, Tösse. Obs.! Telegram.

Sjuksköterskeplatsen

vid Trollhättans fattiggård är ledig den 1 inst. april. Lön 400 kr., 30 kr. till pensionskassan, afgift för olycksfallsförsäkring samt fritt vivre. Ansökan, insänds senast den 11 mars till undertecknad. C. A. Källner, Fattigvårdsstyrelsens ordf. Adr. Trollhättan.

Ung flicka

kunnig i språk (tyska, engelska och franska) samt maskinskrifning erhåller genast anställning på patentbyrå i Stockholm. Svar till "Patentbyrå" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b., med uppgift om föregående verksamhet samt referenser.

Glad och snäll flicka

önskas till god familj i Norrland som husmoderns hjälp att sköta hemmet och 2:ne småttingar. Jungfru finnes. Svar med betygsskrifter och löneanspråk till "Barnkär och helst musikalisk", under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

**Kassörskebe-
fattning**

å större kontor finnes ledig till ansökan, att tillträdas i början af mars d. å. För platsens erhållande erfordras prima rekommendationer, fullständig vana att handhafva större kassa, fullkomlig säkerhet i arbete samt vana vid diskontering och utbetalningar till såväl utlandet som inom landet. Någon känne-dom i Tyska och Engelska önskvärd, ehuru icke nödvändig. Platsen är godt aflönad. Ingen torde göra sig besvär att svara, som icke motsvarar ofvanstående fordringar. Svar till "Kassörskefattning Mars 1912", Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. torg.

Föreståndarinna,

som på egen hand kan förestå ett finare pensionat i Göteborg, fullt hemmastadd i alla där förekommande göromål, får plats den 1:sta nästa april.

Svar till »Pensionat», Alingsås, p. r.

Husföreståndarinna

önskas till ingenjörsfamilj i Luleå. Familjen består af herre och fyra flickor i åldern 6—12 år. En jungfru finnes. Svar torde lämnas till Tandläkare Jungner, Linnegat. 3, Sthlm.

Bildad, anspråkslös flicka

ej under 30 år erhåller plats som sällskap och hjälp hos en ensam dam på landet. Jungfru finnes. Lön 20 kr. Svar till »1 Mars», Skebokvarn.

Kontorsdam

som på egen hand kan föra och afsluta böcker samt korrespondera på tyska språket erhåller genast plats å fabrikskontor i större stad i Östergötland. Svar med uppgift å referenser, ålder, löneanspråk etc. insändes till märke "Kontorsdam" under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

För en ordentlig, bildad flicka,

villig att med jungfrus hjälp sköta ett skollushåll och hjälpa barnen med lärläsning finnes plats i residensstad i Västergötland 1 mars mot fritt vivre. Svar med referenser till "D. D.", p. r. Oreberg.

**GYNNA ALLTID DAGNYS
ANNONSÖRER!**

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition
Kapitalräkning } **4½ %**

Sparkasse-
räkning **4 %**

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Sprid Dagny!

Wiréns Eau de Cologne **ROYAL** är fortfarande oöfverträffad.
Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från
A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) *Kgl. Hoflev.*
21 Lilla Vattugatan 2! - - - Stockholm.

Lektioner i Linnesömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.
KARIN EGNÉR, Stockholm.
Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.
EVA EGNÉR, Malmö.
Fersens väg 2. Tel. 44 90, ev. 40 83.

DAMER med säljareförmåga

kunna göra sig god inkomst genom upptagande af order å en för hemmet oumbärlig artikel. Ansökan jämte referenser torde insändas under märke »God förtjänst», Nordiska Annonnsbyrån, Göteborg.

(Nord. A. B. 51781.)

Trädgårdskurs anordnas för bildade flickor

från 10 april till 10 oktober vid **Husmoderskolan i Karlstad.** Ref. Fru Ingeborg Gibson, Jonsered, Grossh. A. Holmberg, Fiskeby m. fl. Prospekt på begäran.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom
**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**
54 Drottninggatan.

Prenumerera på **DAGNY!**

Husmodersskolan Hemmet

Grundlig o. praktisk undervisning i hvad som tillhör ett hems skötande
Bästa referenser.
ANNA GYLLENSPETZ.
född v. Holten.
Drottningg. 67, Sthlm. Rikst. 13334.
Beställningar emottages på såväl varma som kalla rätter, bakverk, konfekt m. m.

**Åberopa alltid
annonserna i DAGNY!**

OBS.! Fredrika OBS.!

Bremer-Förbundets

Platsförmedling

Adr. Drottninggatan 54,

Allm. tel. 48 16. Riks tel. 27 62.

Å Fredrika Bremer-Förbundet finnas anmälda lektionsgivare, in- och utländska, hushållsbiträden af olika slag, barnfröknar, kontorsbiträden, gymnaster m. m.

Mottagningstid kl. 12-4.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11-4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgat. 25.
Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Stockholms barn- och ungdomsbibliotek. Af *Greta Philip.*
Mannens förvaltningsrätt öfver makarnas gemensamma bo.
Af *Alexandra Skoglund.*

Till frågan om kvinnliga elevers tillträde till Hudiksvalls allmänna läroverks gymnasium. Af *E. Skarin.*

Till engelska Förlikningsbillens historia. Lf *Ellen Wester.*
Ur ett bref från en Fredrika Bremers samtida. Af *Lotten Dahlgren.*

Ett ord med anledning af moderskapsförsäkringen. Af *E. S-k.*

Kvinnornas försvarmöte i Stockholm. Af *Elpis.*

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Special-Soja.

Yppersta säs, till soppor, kött, vildt, fisk, m. m.

Tillverkad efter japansk metod

Kontr.: Prof. Lagerhelm.
Försäljes hos Herr Speceri- och Viktualiehandlande.

A.-B. Th. Winborg & C:o,
Stockholm.

Kungl. Hofleverantör

Guldmedalj för utmärkt god Soja, Ättika, Senap och Såser, samt som uppmuntran för framgångsrik täflan med utlandet.

Prenumerera på posten eller tel. Ö. 3275 på

Mönstertidningen

Konstslöjden i Hemmet.

Pris 3.50 pr år, 12 häften. Lösnummer 30 öre. Innehåller mönster till broderier, väfnader, läderplastik, gyllenläder, drifning i metall, målning på porslin, trä, m. m.

Prenumeranter få begära mönster.

Äldre årgångar realiseras.

Red.: Valhallavägen 19, n. b.,
Stockholm.

Filial: *Haparanda.*

G. o. A. MEUKOW.

Prenumerations å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.